

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Симо Леонов Лазаров

за придобиване на научната степен „доктор“ с кандидат

Михаил Христов Йосифов

по професионално направление 8.3. “Музикално и танцово изкуство” научна специалност “Музикознание и музикално изкуство”

Тема на докторантския труд:

ТРОМПЕТЪТ В ДЖАЗА. НАЧИНИ НА ИНТЕРПРЕТИРАНЕ И СТИЛОВИ ОСОБЕНОСТИ. ЛИЧНОСТИ, ПОВЛИЯЛИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО МУ

Михаил Йосифов е добре известен сред публиката и музикалните среди тромпетист и композитор, отличаващ се със самотно творческо амплуа. Множеството концертни изяви, осъществените звукозаписи и богатата творческа биография на музикант са предпоставка за натрупването на огромен опит в областта на изпълнителското изкуство, който практически опит, за такива всеотдайно развити личности, е естествено да премине и в теоретичната сфера на развитие.

Представеният докторантски труд съдържа **140** страници, разпределени в увод, три глави, заключение и изводи, самооценка на приносите и приложение с общо 14 партитурни записа и библиография с 30 източника, от които 27 – литературни и 3 интернет източници. Изброени са водещи и поддържащи творчески изяви, три публикации и два доклада.

Според докторанта мотивацията да избере тази тема е да изследва компонентите, определящи един тромпетист като джазов, да ги анализира и да установи как един тромпетист би могъл да постигне умения за постигане на изпълнение на джаз на съвременното ниво.

Постигането на основната задача на труда е да изследва детайлно и установи важното за традициите на джаз звучене на тромпет. Съчетавайки практическото отношение към проблема докторантът генерира поставени целите на изследването като значението и резултатите на изследването очертават една пълна картина.

Краткият исторически преглед в първа глава разкрива динамично променящата се през годините ситуация на спецификата на използване на тромпета в светлината на променящата се интонационно-звукова обстановка на джазовата музика по света.

Докторантът споделя всеизвестния смисъл за специфичното джазово изкуство: „Изпълнителите изсвирват една мелодия и след това започват да импровизират един по един върху хармоничната форма на същата. Това прави самите музиканти толкова важни за произведението, колкото и неговия автор”.

Обемната втора глава е посветена на специфичните за тромпетиста упражнения за дишане. Разгледани са методики за изучаване на свиренето на тромпет като е обърнато специално внимание на методът на Кармин Карузо. Техническите, музикални и сценични похвати за изпълнение на джаз на тромпет са разгледани фундаментално.

Тембърът е музикалният път да се покажат цветовете и начините и изпълнителската практика на джазовия тромпетист и затова докторантът обръща внимание на приемите на свирене. Тук достойно се защитава тезата за многообразието на вариантите, свързани с изпълнението на джазови стандарти.

В това изследване се доказва, че въпреки установените правила за изпълнение водеща е творческата инвенция и всеки индивидуален подход към задачата е свързан с нея и се явява като предимство. С особена вещина се разглежда водещия фактор *движение - мелодичност*, засягащ до голяма степен психологическата реакция и настроението на слушателя. Анализът и направените изводи показват важността на връзката на тембъра със съдържанието и неговото възприятие, което прави слушателя по-активен в определянето на идеята и целта на композицията.

Докторантът фокусира вниманието към нотните примери на тези стандарти при които хармоничното начало е отправна посока за импровизация. Тази широка палитра от примери, доказват аналитичния подход на изследваната материя и обосновавайки целите и задачите в дисертационния труд.

Дълбоко заинтригуващ е научният подход, с който са разгледани изграждането на импровизацията в светлината на идеята за тембъра като важен елемент на съвременната и иновативна изпълнителска техника, чрез която е възможно да се постигнат интересни звукови нюанси.

Музикалният цвят във функция на музикалната драматургия е също основна и интересна тема. От експозето личи, че музикалната драматургия изцяло произтича от идеите, характера и съдържанието на формата на всички музикални елементи..

Като потвърждение на съвременните тенденции за импровизация като водещ елемент при изпълнение на джазовата музика се прави анализ на хармонични прогресии като примери и в използването им в джазовите стандарти. Това, което носи своята изследователска тежест е задълбоченото изследване на докторанта в използването на прогресиите на хармонията в музикалната форма.,.

Във края на тази глава правилно е направено заключението, че за да може свободно да солира върху дадена мелодия, музикантът трябва да знае: акордовата структура на пиесата, използваните скалите, стиловите особености, мелодичните и ритмични ходове и емоционалната насока на музиката .

В трета глава са разгледани и анализирани няколко импровизации на емблематични за джаза тромпетисти, всеки със своята тежест и стил. В тази глава наред с описанието на биографичните данни на известни тромпетисти отчтайки житейските периоди и периодите на музициране, е отделено място и за специфичния характер на интонационната среда, каквато интонационна среда публиката е търсила и търси.

Научно базирана е методологията на изследването. Докторантът го провежда чрез комбиниран количествен и качествен метод. Получените данни, дават възможност за подробен анализ. Моделът на изследването е фокусиран към водещи музиканти-тромпетисти и тяхното изпълнителско майсторство. Отличният анализ на солата и импровизациите на Луис Армстронг, Бикс Байдербеке, Хари Джеймс, Дизи Гилеспи, Клифърд Браун, Лий Морган, Майлс Дейвис, Чет Бейкър, Фреди Хъбард говори за задълбочено познаване на материята и научно-изследователския подход в постигането на целите на докторантския труд.

Докторантският труд проучва, идентифицира и анализира факторите, които са крайъгълни камъни в трасирането на пътя на джазовото изкуство. Текстът в докторантския труд изследва важните предпоставки за съществуването и развитието му, изследва актуалното му състояние.

По безспорен начин са изтъкнати научните и научно-приложни приноси на дисертационния труд показвайки във всеки момент връзката между теоретичните постановки и приложението им в изпълнителската практика. Високо трябва да бъде оценено и внушението на докторанта, че тембъра на тромпета и всяка негова нова вариация е в основата на спецификата на изпълнението.

Налице е добре формулирана цел и задачи на докторантурата, които проправят пътя към перспективни и стойностни изследвания. Тезата, която авторът застъпва е със значим научен потенциал.

Направен е добре балансиран анализ на основните съвременни разновидности на съвременните изпълнителски техники. Направени са верни и точни преценки на тенденции и характеристики на тези разновидности. Съществува съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Намирането на връзката между оркестровия потенциал и възможността за разширяване на различни съвременни и иновативни техники за изпълнение е от особено

значение. Обръща се внимание върху развитието на двата взаимно свързани фактора: повишената музикална роля в специфичния звуков характер (*тембър, темпо, динамични нюанси, хармония, текстура*) и развитието на музикалния инструмент.

Формулираните в осем позиции приноси отразяват в достатъчна степен направеното в дисертацията. Направен е обстоен анализ на новите подходи при изпълнението на джаз с тромпет на академично ниво, както и факта кое в днешно време определя един тромпетист като джазов. Ясно е анализирана разликата в изпълнението на класическа музика и джаз на тромпет. Изследван е ефекта от различни методики за изпълнение на тромпет.

Авторът цели да развие изследването си върху изпълнението на джаз с тромпет до степен, в която българските тромпетисти да разберат и осъзнаят пътя за достигането на световни нива. Според докторанта, такъв вид изследване, в което целта е чрез анализиране на разширените инструментални техники, използвани при изпълнение на джаз да се изясни звуковата визуална образност в областта на джазовото изкуство, е особено полезно за български музиканти, които трябва да развият такива музикални възможности, които да ги доближат до изява на световните сцени .

Приносната част на докторантския труд на Михаил Йосифов визира проблема, с които актуалността на това изследване, състоящо се в изследването изпълнението на джаз тромпет на академично ниво се прави за пръв път. Оттук следва и следствието за спецификата на такова изпълнение, както и за тембъра на тромпета, който придобива и визуална образност и оказва психологически ефект върху слушателя.

Изследвани са причинно-следствените връзки на логическите структури на импровизацията за тромпет. Използвайки синтаксиса на формата докторанта показва, че при основната логическа структура на широкия спектър от *мелодични, ритмични и хармонични структури* на импровизацията с тромпет се създава илюзията, която се формира чрез нашето физическо и емоционално преживяване. Чуваме музика не само като набор от индивидуални ноти, но и защото тях тясно ги свързваме с логическите структури. Докторантът споделя личен опит в теоретичен и практически план, доказан с голям брой концерти, записи и други музикални прояви, реализирани на престижни български и световни сцени.

Справката за минималните национални изисквания показва, че общият сбор от събрани точки на докторанта Михаил Йосифов надвишава необходимите изискуеми точки по групи показатели за придобиване на общообразователната и научна степен „доктор”.

По мое мнение този основополагащ труд търпи развитие в посока на по-широка изследователска и проложна дейност на оригиналното изпълнителско майсторство на джаз тромпет.

Като се има предвид горепосочините аргументи считам, че Михаил Йосифов изцяло отговаря на изискванията за получаване на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство” научна специалност “Музикознание и музикално изкуство” по Закона за развитие на академичния състав на Република България и предлагам на научното жури тя да му бъде присъдена.

София, 03.02.2021 г.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Симо Лазаров', is placed on a light green rectangular background.

/проф.д-р Симо Лазаров/